

Module 4 Waardering en selectie

Deze module bevat meer uitleg over en concrete handvatten voor het waarderen en selecteren van overheidsinformatie op sociale media.

<Uitklapmenu> De basis: een selectielijst

Alle overheidsinformatie op sociale media dient, net zoals andere vormen van overheidsinformatie, te worden gewaardeerd en geselecteerd. In de praktijk betekent dit dat deze overheidsinformatie ofwel na verloop van tijd vernietigd wordt, ofwel blijvend te bewaren is en naar een archiefbewaarplaats overgebracht wordt. Die waardering en selectie wordt toegepast op het geheel aan [informatieobjecten](#). Dus op het profiel en op alle (reacties op) berichten van de gebruiker. En niet per (reactie op een) bericht.

Overheidsorganisaties bekijken samen met een archivaris en een externe deskundige hoelang hun informatie moet worden bewaard. En leggen dit vast in een selectielijst. Meer informatie over het opstellen en laten vaststellen van een selectielijst is te vinden in de [handreiking Waardering en Selectie](#).

<Uitklapmenu> Mogelijke waarderingen in een selectielijst

Het gebruik van sociale media kan gekoppeld worden aan werkprocessen van een overheidsorganisatie en dus ook aan een selectielijst die op de categorieën met deze werkprocessen gebaseerd is. Hoe de overheidsinformatie op sociale media vervolgens wordt gewaardeerd, is dus afhankelijk van het overkoepelende werkproces van de overheidsorganisatie. Gaat het om eenzijdige communicatie? Of om interactie?

<Kop> Eenzijdige communicatie door de overheidsorganisatie

Bij eenzijdige communicatie, waarbij andere gebruikers niet de mogelijkheid hebben of krijgen om te reageren, wordt de resulterende overheidsinformatie op sociale media doorgaans als volgt gewaardeerd:

- Werkproces: Het geven van publieksvoorlichting.
- Waardering: Bewaren (overheidsinformatie op sociale media als eindproduct van het werkproces).

Bij heel veel overheidsorganisaties is dit werkproces al opgenomen in een selectielijst.

Fictief voorbeeld

Een departement plaatst een bericht op een sociaal media platform waarop andere gebruikers niet de mogelijkheid hebben of krijgen om te reageren. Dan volgt deze waardering:

Categorie	Categorie - toelichting	Waardering	Waardering - instrument(en)	Waardering - toelichting
Het geven van publieksvoorlichting	Dit proces bevat alle vormen van publieksvoorlichting. Al dan niet via krant, televisie, uitingen op sociale media etc.	Bewaren eindproduct; overige informatie-objecten vernietigen 5 jaar na creatie	Systeemanalyse; risicoanalyse.	Planvorming en verantwoording.

<Kop> Interactie tussen de overheidsorganisatie en andere gebruikers

Bij interactie, waarbij andere gebruikers wel de mogelijkheid hebben en krijgen om te reageren, wordt de resulterende overheidsinformatie op sociale media als volgt gewaardeerd:

- Werkproces: Het aangaan van interactie met individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen.
- Waardering: afhankelijk van de systeemanalyse en risicoanalyse conform de Handreiking Waardering en selectie.

Bij heel veel overheidsorganisaties moet dit werkproces nog opgenomen worden in een selectielijst. Dat is nodig omdat interactie op sociale media onder een [waaier aan werkprocessen](#) kan vallen. Waarbij het initiatief zowel bij de overheidsorganisatie als bij andere gebruikers kan liggen. Daarom is een koppeling aan en verdere uitsplitsing over meerdere bestaande werkprocessen geen optie. En is het nodig dit overkoepelde werkproces te voorzien.

De overheidsorganisaties moeten dit werkproces vervolgens waarderen. Daarbij kunnen ze rekening houden met het gegeven dat interactie op sociale media tussen overheidsorganisaties en individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen aansluit op de [landelijke selectiedoelstelling](#), waarin veel belang gehecht wordt aan de interactie tussen staat en samenleving. En dus in aanmerking komt om blijvend bewaard te worden. Zeker als een overheidsorganisatie – bij voorkeur in het kader van een bredere [kanaalstrategie](#) – actief de interactie zoekt, onder andere via sociale media.

Fictief voorbeeld 1

Een departement gaat actief de interactie aan met individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen, onder meer sociale media. Het ziet deze laatste daarom als deel van een cruciaal proces. Dan volgt deze waardering:

Categorie	Categorie - toelichting	Waardering	Waardering - instrument(en)	Waardering - toelichting
Het aangaan van interactie met individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen	Dit proces bevat alle vormen van interactie. Al dan niet via sociale media.	Bewaren	Systeemanalyse	Cruciaal proces

Fictief voorbeeld 2

Een stichting gaat niet actief de interactie aan met individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen, onder meer via sociale media. Het ziet deze laatste daarom niet als deel van een cruciaal proces. En is van mening dat deze informatie enkel tijdelijk en voor een kortere periode bewaard moet blijven. Dan volgt deze waardering, waarbij de periode 'x jaar' wordt bepaald met behulp van de [handreiking Waardering en selectie](#):

Categorie	Categorie - toelichting	Waardering	Waardering - instrument(en)	Waardering - toelichting
Het aangaan van interactie met individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen	Dit proces bevat alle vormen van interactie. Al dan niet via sociale media.	Vernietigen x jaar na creatie	Risicoanalyse	

<Uitklapmenu> Hotspots

Een vastgestelde selectielijst is een momentopname. Daarbij kun je niet met alle toekomstige ontwikkelingen rekening houden. Of deze ontwikkelingen onmiddellijk meenemen bij een herziening. Daarom is het mogelijk om informatie uit te zonderen van vernietiging. Met andere woorden: informatie die in de selectielijst gewaardeerd is als te vernietigen alsnog blijvend bewaren.

Uitzonderen van vernietiging is mogelijk op basis van 'hotspots'. Dat zijn gebeurtenissen met maatschappelijke impact die voldoen aan bepaalde criteria. En die vastgelegd worden in een hotspotlijst. Er zijn nog andere mogelijke uitzonderingsgronden (bijzondere precedenten, gebouwen, personen), maar die zijn niet geschikt voor sociale media.

Meer informatie over uitzonderen van vernietiging en over het opstellen en laten vaststellen van een hotspotlijst is te vinden in de [handreiking Waardering en Selectie](#).

Na de vaststelling en publicatie van de hotspotlijst kunnen voor elke hotspot de relevante werkprocessen en informatie in kaart gebracht worden. En kan die laatste zo nodig van vernietiging uitgezonderd worden. Specifiek voor sociale media omvat dat de volgende mogelijkheden:

1. Alle accounts van een organisatie voor de duur van de hotspot.
2. Eén account van een organisatie dat naar aanleiding van de hotspot is gecreëerd.
3. (Reacties op) berichten in, of meerdere accounts van een organisatie die in het bijzonder informatie bevatten over de hotspot.